

HNB

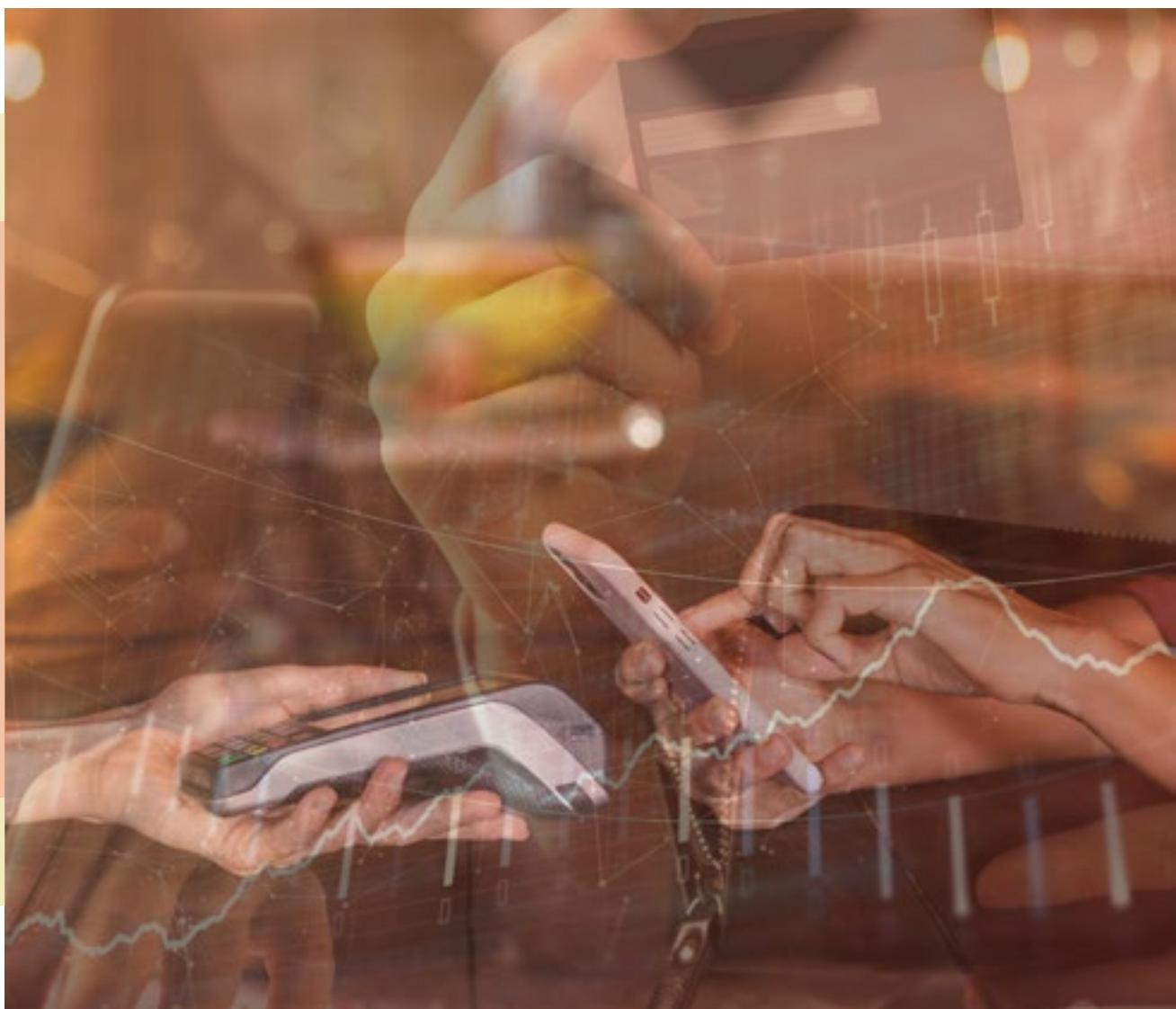
GODINA
HRVATSKE
NARODNE
BANKE

Bezgotovinske platne transakcije

Statistika platnog prometa

2020.

Godina II · lipanj 2021.

1. Sadržaj

1. Uvod.....	3
2. Nacionalne bezgotovinske platne transakcije	6
2.1. Poslani kreditni transferi	9
2.2. Usluga plaćanja računa	11
2.3. Izravna terećenja	12
2.4. Terećenja bez naloga.....	13
2.5. Transakcije platnim karticama izdanima u RH.....	14
3. Međunarodne bezgotovinske platne transakcije	16
3.1. Poslani kreditni transferi	19
3.2. Primljeni kreditni transferi	21
3.3. Transakcije platnim karticama izdanima u RH	23
3.4. Transakcije prihvata platnih kartica izdanih izvan RH.....	24
4. Pregled osnovnih pojmova.....	25

IZDAVAČ

Hrvatska narodna banka

Trg hrvatskih velikana 3, 10002 Zagreb

Telefon centrale: 01/4564-555, Telefon: 01/4565-006, Telefaks: 01/4564-687

www.hnb.hr

Molimo korisnike ove publikacije da pri korištenju podataka obvezno navedu izvor.

1. Uvod

Na području gotovo svih zemalja članica Europske unije prisutan je kontinuirani rast broja i vrijednosti bezgotovinskih transakcija u posljednjih nekoliko godina. Dosadašnjem porastu bezgotovinskih platnih transakcija uvelike je pridonosio razvoj internetskoga i mobilnog bankarstva kao i razvoj kartičnih plaćanja. Prema podacima Hrvatske narodne banke u Republici Hrvatskoj (u nastavku teksta: RH) porast se posebno odnosio na broj nacionalnih kartičnih platnih transakcija, koji se u posljednjih pet godina povećao za 51%, dok se vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija povećala za 44%. Prosječan Hrvat danas u novčaniku ima 2,06 platnih kartica, što RH svrstava u sam vrh Europske unije. Istodobno, 29% potrošača i 53% poslovnih subjekata u RH ima ugovorenu uslugu internetskog bankarstva, a 39% potrošača i 27% poslovnih subjekata uslugu mobilnog bankarstva, usluge koje svojim korisnicima 24 sata na dan omogućuje zadavanje elektroničkih naloga.¹ Međutim, dinamika razvoja unutar spomenutih bezgotovinskih kanala plaćanja također se mijenja.

Tako je u posljednjih nekoliko godina broj korisnika (građana) internetskog bankarstva sporije rastao u odnosu na broj korisnika mobilnog bankarstva. Uz porast broja korisnika mobilnog bankarstva istodobno je rastao i broj platnih transakcija zadanih tim kanalom, pa su tako u 2020. u RH građani mobilnim bankarstvom zadali 37% ukupnog broja i 36% ukupne vrijednosti svih bezgotovinskih transakcija u RH.²

Za razliku od proteklih godina, kada su najveći udio u strukturi broja nacionalnih bezgotovinskih platnih transakcija imale transakcije kreditnih transfera, analizirajući 2020. može se zaključiti kako najveći udio (40%) u ukupnom broju nacionalnih bezgotovinskih platnih transakcija imaju transakcije platnim karticama, a udio transakcija kreditnih transfera iznosio je 37%. Slijede ih transakcije terećenja bez naloga s udjelom od 19%. Transakcije izvršene korištenjem usluge plaćanja računa sudjeluju s udjelom od oko 1%, dok transakcije usluge izravnog terećenja sudjeluju s udjelom od 2%.

Istodobno, najveći udio u strukturi broja međunarodnih bezgotovinskih platnih transakcija imaju transakcije platnim karticama s 85% i transakcije izvršene korištenjem usluge kreditnog transfera s ukupnim udjelom od 15%.

S druge strane, u strukturi ukupne vrijednosti bezgotovinskih platnih transakcija izrazito dominantan udio i dalje imaju transakcije izvršene korištenjem usluge

1 Na dan 31. prosinca 2020. godine 39% potrošača i 32% poslovnih subjekata u RH imalo je ugovorenu uslugu mobilnog bankarstva. U odnosu na broj korisnika mobilnog bankarstva na dan 31. prosinca 2019. broj korisnika mobilnog bankarstva potrošača u 2020. povećao se za 21%, a poslovnih subjekata za 16%.

2 U RH u 2020. potrošači su zadali 25,4 milijuna transakcija korištenjem usluge internetskog bankarstva u ukupnoj vrijednosti od 25,5 milijarda kuna te 85,9 milijuna transakcija korištenjem usluge mobilnog bankarstva u ukupnoj vrijednosti od 60,9 milijarda kuna.

kreditnog transfera. Naime, one su u 2020. činile oko 96% ukupne vrijednosti svih izvršenih nacionalnih i međunarodnih bezgotovinskih platnih transakcija.

Visok udio kreditnih transfera u ukupnoj vrijednosti svih bezgotovinskih platnih transakcija rezultat je činjenice da se upravo kreditni transferi najčešće koriste u transakcijama većih vrijednosti. Tako su kreditni transferi uobičajen način izvršenja plaćanja između trgovačkih društava, između trgovačkih društava i banaka, plaćanja između fizičkih osoba, isplate plaća i mirovina i slično. To je vidljivo i iz prosječne vrijednosti pojedinačne transakcije kreditnog transfera³, koja je znatno veća od npr. prosječne vrijednosti kartične transakcije⁴, koja se ponajprije koristi za kupoprodaju robe i usluga u maloprodaji.

U Tablici 1. prikazani su ukupan broj i vrijednost izvršenih bezgotovinskih platnih transakcija u RH u 2020. godini u svim valutama preračunato u kune. Podaci iz Izvještaja prikupljeni su na temelju Odluke o obvezi dostavljanja podataka o platnom prometu i elektroničkom novcu (u nastavku teksta: Odluka). Odlukom je propisana obveza izvještavanja Hrvatske narodne banke (u nastavku teksta: HNB) o podacima u vezi s platnim prometom i elektroničkim novcem te sadržaj, način i rokovi tog izvještavanja.

Pružatelji platnih usluga čiji su podaci korišteni pri izradi Izvještaja jesu:

- kreditne institucije (banke) koje su od HNB-a dobile odobrenje za rad koje uključuje i odobrenje za pružanje platne usluge prihvaćanja platnih transakcija;
- institucije za elektronički novac koje su od HNB-a dobile odobrenje za pružanje usluge izdavanja platnih instrumenata i prihvaćanja platnih transakcija izvršenih platnim instrumentima i
- institucije za platni promet koje su od HNB-a dobile odobrenje za pružanje platne usluge prihvaćanja platnih transakcija izvršenih platnim instrumentima.

Izvještaj je podijeljen na nacionalne (točka **A** Izvještaja) i međunarodne platne transakcije (točka **B** Izvještaja).

3 Prosječna vrijednost nacionalnoga kreditnog transfera iznosila je 6.640 kuna (ne uključuju se transakcije trajnih naloga).

4 Prosječna vrijednost nacionalne transakcije platnom karticom izdanom u RH iznosila je 184 kune.

Tablica 1. Izvještaj o bezgotovinskim platnim transakcijama u Republici Hrvatskoj u 2020.

Izvršene platne transakcije	Broj transakcija	Vrijednost transakcija u kunama		
		%		%
A) Nacionalne platne transakcije				
1. Poslani kreditni transferi (2)	353.354.731	37.18%	2.242.048.903.642	96.11%
1.1. Kreditni transferi	328.830.660	93.06%	2.183.503.297.201	97.39%
1.2. Trajni nalozi	24.524.071	6.94%	58.545.606.441	2.61%
2. Usluga plaćanja računa	13.699.655	1.44%	4.478.590.913	0.19%
3. Izravna terećenja	19.890.023	2.09%	13.274.336.766	0.57%
4. Terećenja bez naloga (3)	183.589.150	19.32%	2.962.746.537	0.13%
5. Transakcije platnim karticama izdanima u RH (4)	379.811.158	39.97%	69.949.173.180	3.00%
5.1. Debitne platne kartice	296.901.841	78.17%	49.326.416.784	70.52%
5.2. Kreditne platne kartice	82.909.317	21.83%	20.622.756.396	29.48%
Ukupno nacionalne platne transakcije (1. – 5.)	950.344.717	100.00%	2.332.713.751.038	100.00%
B) Međunarodne platne transakcije				
6. Poslani kreditni transferi (5)	4.133.350	5.62%	256.926.278.539	48.74%
7. Primljeni kreditni transferi (6)	6.792.809	9.24%	249.403.513.225	47.31%
8. Transakcije platnim karticama izdanima u RH (7)	33.622.169	45.72%	10.674.524.281	2.03%
9. Transakcije prihvata platnih kartica izdanih izvan RH (8)	28.987.047	39.42%	10.130.244.903	1.92%
Ukupno međunarodne platne transakcije (6. – 9.)	73.535.375	100,00%	527.134.560.948	100,00%
Ukupno (A + B)	1.023.880.092		2.859.848.311.986	

(1) Izvršene platne transakcije obuhvaćaju izvršene bezgotovinske platne transakcije u svim valutama, preračunate u kune po srednjem tečaju HNB-a na posljednji dan svakog mjeseca.

(2) Poslani kreditni transferi obuhvaćaju sve nacionalne kreditne transfere izvršene na teret računa za plaćanje potrošača, poslovnih subjekata i kreditnih institucija.

(3) Terećenja bez naloga obuhvaćaju transakcije terećenja bez naloga po računima potrošača i poslovnih subjekata (kamate i naknade za pojedine platne usluge, npr. naknada za vođenje računa). Transakcije terećenja bez naloga ne uključuju transakcije prijenosa iznosa rate/anuiteta kredita s računa za plaćanje korisnika platnih usluga na račun kreditne institucije ako je ugovorom o kreditu ugovoren takav prijenos.

(4) Transakcije platnim karticama izdanima u RH obuhvaćaju nacionalne kartične platne transakcije kupnje robe i usluga te ugovornih terećenja (uključuju se transakcije kupnje robe i usluga preko obročne otplate i potrošačkih kredita). Transakcije podizanja i polaganja gotovog novca platnom karticom, kao i transakcije naknada, kamata, članarina i sl. koje je naplatio izdavalatelj preko platne kartice, nisu uključene.

(5) Poslani kreditni transferi obuhvaćaju sve međunarodne kreditne transfere izvršene na teret računa za plaćanje potrošača, poslovnih subjekata i kreditnih institucija.

(6) Primljeni kreditni transferi obuhvaćaju sve međunarodne kreditne transfere u korist računa za plaćanje potrošača, poslovnih subjekata i kreditnih institucija.

(7) Transakcije platnim karticama izdanima u RH obuhvaćaju međunarodne kartične platne transakcije izvršene platnim karticama izdanima u RH, tj. transakcije kupnje robe i usluga te transakcije podizanja gotovog novca platnom karticom.

(8) Transakcije prihvata platnih kartica izdanih izvan RH obuhvaćaju transakcije prihvata platnih instrumenata izvršenih platnim instrumentima izdanima izvan RH za kupnju robe i usluga preko prihvatnih uređaja. Transakcije kupnje e-novcem uključene su u Izvještaj.

Napomena: Uključene su platne transakcije potrošača, poslovnih subjekata, kreditnih institucija i Fine, izvršene u svim valutama, preračunate u kune.

Izvor: HNB

2. Nacionalne bezgotovinske platne transakcije

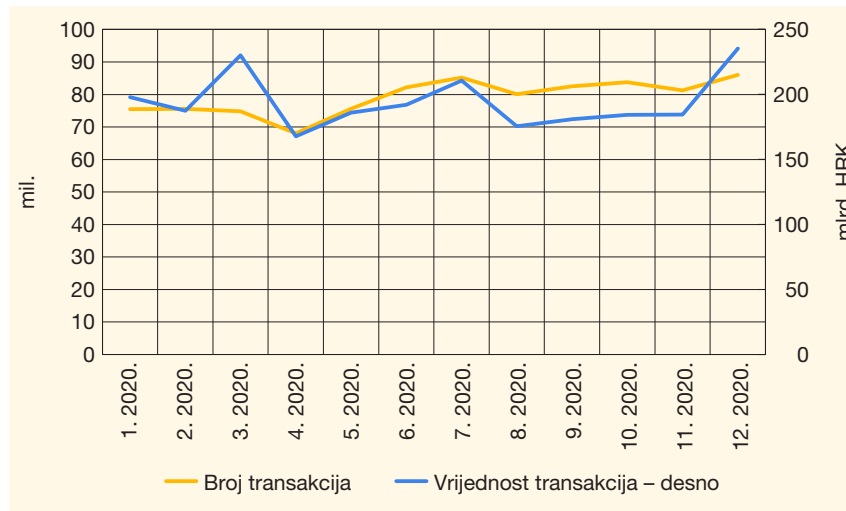
Nacionalne bezgotovinske platne transakcije jesu transakcije u čijem izvršavanju sudjeluju platitelj pružatelj platnih usluga i pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja ili samo jedan pružatelj platnih usluga, a koji se nalaze u Republici Hrvatskoj. Podaci o nacionalnim bezgotovinskim platnim transakcijama u Izvještaju grupirani su u pet kategorija:

- Poslani kreditni transferi,
- Usluga plaćanja računa,
- Izravna terećenja,
- Terećenja bez naloga i
- Transakcije platnim karticama izdanima u RH.

Prema dostavljenim podacima izvještajnih obveznika tijekom 2020. ukupno je izvršeno 950,3 milijuna nacionalnih bezgotovinskih platnih transakcija u ukupnoj vrijednosti od 2.332.713,8 milijuna kuna. U usporedbi s ukupnim brojem i vrijednosti nacionalnih bezgotovinskih platnih transakcija u 2019., ukupan broj transakcija povećao se za 2,4%, a ukupna vrijednost za 2,3%. Na razini mjeseca prosječno je izvršeno 79,2 milijuna nacionalnih bezgotovinskih platnih transakcija s prosječnom vrijednosti od 194.392,8 milijuna kuna mjesečno (Slika 1.). Prosječna vrijednost nacionalne bezgotovinske platne transakcije u 2020. iznosila je 2.455 kuna.

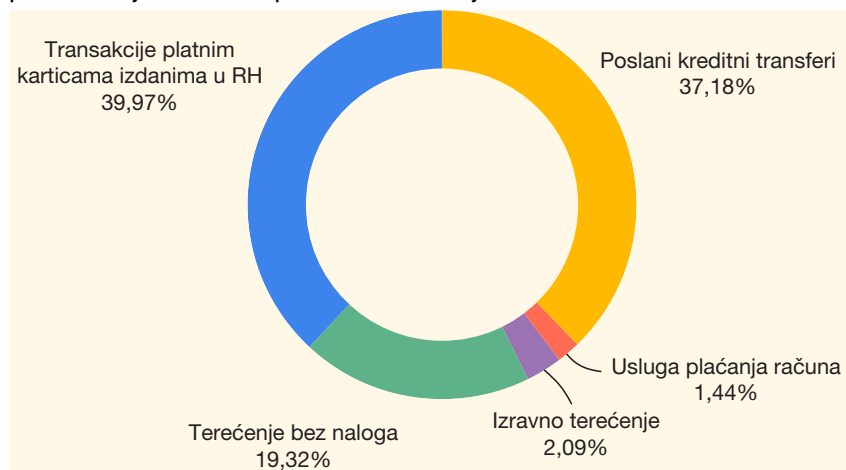
Iz strukture nacionalnih bezgotovinskih platnih transakcija prema broju izvršenih platnih transakcija u 2020. utvrđeno je kako se najveći udio (njih 39,97%) odnosio na transakcije platnim karticama izdanima u RH. Slijedile su ih transakcije poslanih kreditnih transfera s udjelom od 37,18% i transakcije terećenja bez naloga s udjelom od 19,32%. Transakcije izvršene korištenjem usluge plaćanja

Slika 1. Broj i vrijednost nacionalnih bezgotovinskih platnih transakcija

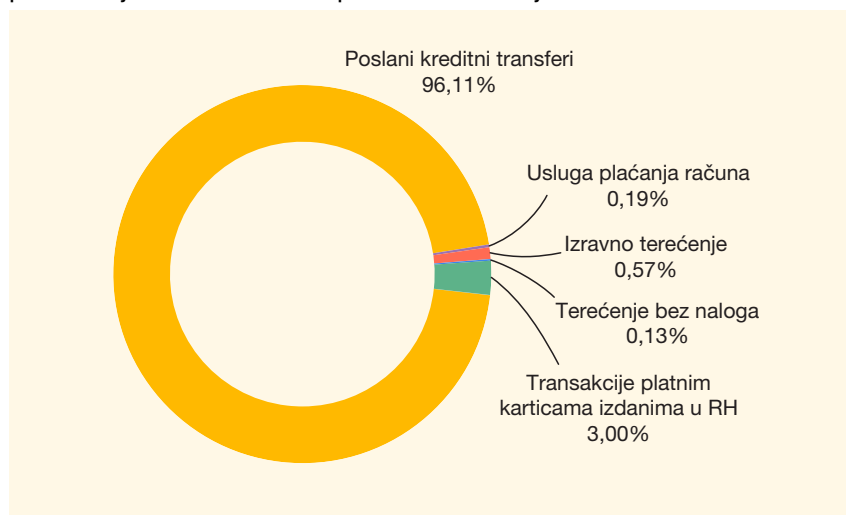
Napomena: Nacionalne bezgotovinske platne transakcije obuhvaćaju izvršene bezgotovinske platne transakcije u svim valutama, preračunato u kune.
Izvor: HNB

Slika 2. Struktura nacionalnih bezgotovinskih platnih transakcija prema broju izvršenih platnih transakcija

Izvor: HNB

Slika 3. Struktura nacionalnih bezgotovinskih platnih transakcija prema vrijednosti izvršenih platnih transakcija

Napomena: Nacionalne bezgotovinske platne transakcije obuhvaćaju izvršene bezgotovinske platne transakcije u svim valutama, preračunato u kune.

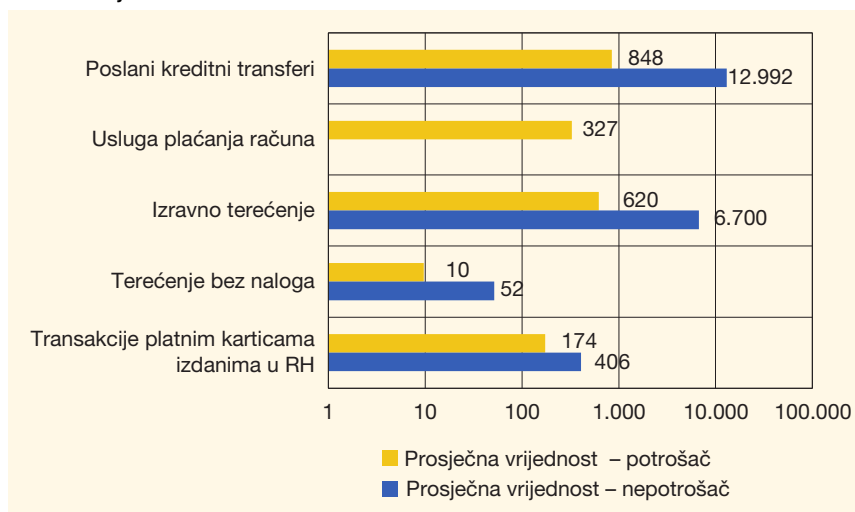
Izvor: HNB

računa i usluge izravnog terećenja sudjelovale su s udjelom od 1,44% odnosno 2,09%. (Slika 2.).

U strukturi nacionalnih bezgotovinskih platnih transakcija prema vrijednosti izvršenih platnih transakcija u 2020. poslani kreditni transferi imaju izrazito dominantan udio. Njihov udio čini 96% ukupne vrijednosti svih izvršenih nacionalnih bezgotovinskih platnih transakcija (Slika 3.).

Visok udio kreditnih transfera u ukupnoj vrijednosti nacionalnih bezgotovinskih platnih transakcija rezultat je činjenice da se upravo kreditni transferi najčešće koriste u transakcijama veće vrijednosti. Tako su kreditni transferi uobičajen način izvršenja plaćanja između trgovačkih društava, između trgovačkih društava i banaka, plaćanja između fizičkih osoba, isplate plaća i mirovina i slično. To je vidljivo i iz prosječne vrijednosti nacionalne transakcije kreditnog transfera koja je znatno veća od npr. prosječne vrijednosti kartične transakcije koja se ponajprije koristi za kupoprodaju robe i usluga u maloprodaji. Iznos prosječne vrijednosti za

Slika 4. Prosječna vrijednost nacionalne bezgotovinske platne transakcije

Napomena: Nacionalne bezgotovinske platne transakcije obuhvaćaju izvršene bezgotovinske platne transakcije u svim valutama, preračunato u kune. Platne transakcije izvršene kao usluga plaćanja računa u RH u 2020. mogli su zadati isključivo potrošači.

Izvor: HNB

svaku od kategorija nacionalnih bezgotovinskih platnih transakcija odvojeno za potrošača i poslovnog subjekta prikazan je na Slici 4.

U nastavku Izvještaja pojedinačno je analizirana svaka od kategorija nacionalnih bezgotovinskih platnih transakcija.

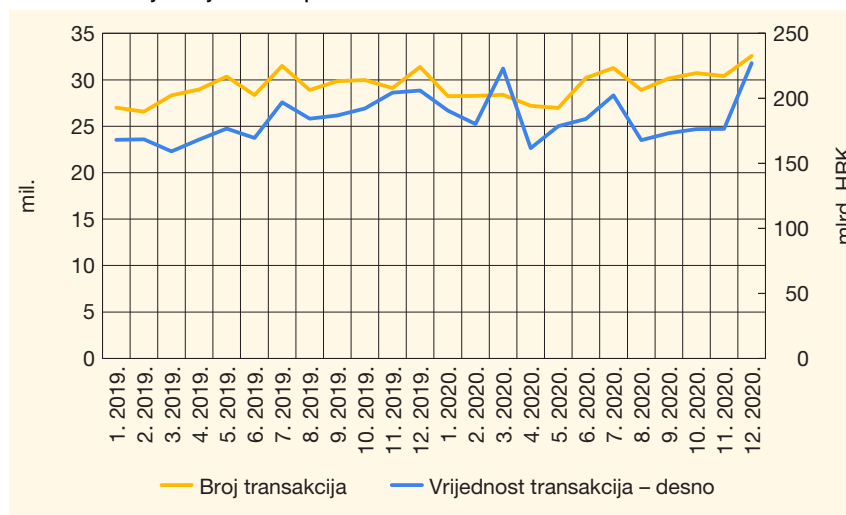
2.1. Poslani kreditni transferi

Kreditni transfer je platna usluga kojom se na temelju naloga za plaćanje koji daje platitelj tereti račun za plaćanje platitelja i odobrava račun za plaćanje primatelja plaćanja. Kreditni transfer dolazi od engleske riječi *credit transfer*, čime se podrazumijeva da je njime zadan prijenos u korist računa primatelja plaćanja na inicijativu platitelja pa ga ne treba poistovjećivati s pojmom "kredit". Platnu uslugu kreditnog transfera u RH na dan 31. prosinca 2020. pružala je 21 kreditna institucija.

Poslani kreditni transferi dominantna su platna usluga u RH i obuhvaćaju sve nacionalne kreditne transfere izvršene na teret računa za plaćanje potrošača, poslovnih subjekata i kreditnih institucija u RH. Poslani kreditni transferi obuhvaćaju i uslugu trajnog naloga.

U RH je u 2020. izvršeno 353,4 milijuna transakcija poslanih kreditnih transfera u ukupnoj vrijednosti od 2.242.048,9 milijuna kuna. Na razini mjeseca prosječno je izvršeno 29,4 milijuna poslanih kreditnih transfera s prosječnom vrijednosti od 186.837,4 milijuna kuna mjesečno. Prosječna vrijednost poslanoga kreditnog transfera iznosila je 6.345 kuna. Promatraju li se podaci o ukupnom broju i vrijednosti poslanih kreditnih transfera u 2020. u odnosu na 2019., ukupan broj transakcija povećao se za 0,86%, a ukupna vrijednost za 2,8%. Kretanje ukupnog broja i vrijednosti poslanih kreditnih transfera u posljednje dvije godine prikazano je na Slici 5.

Slika 5. Broj i vrijednost poslanih kreditnih transfera

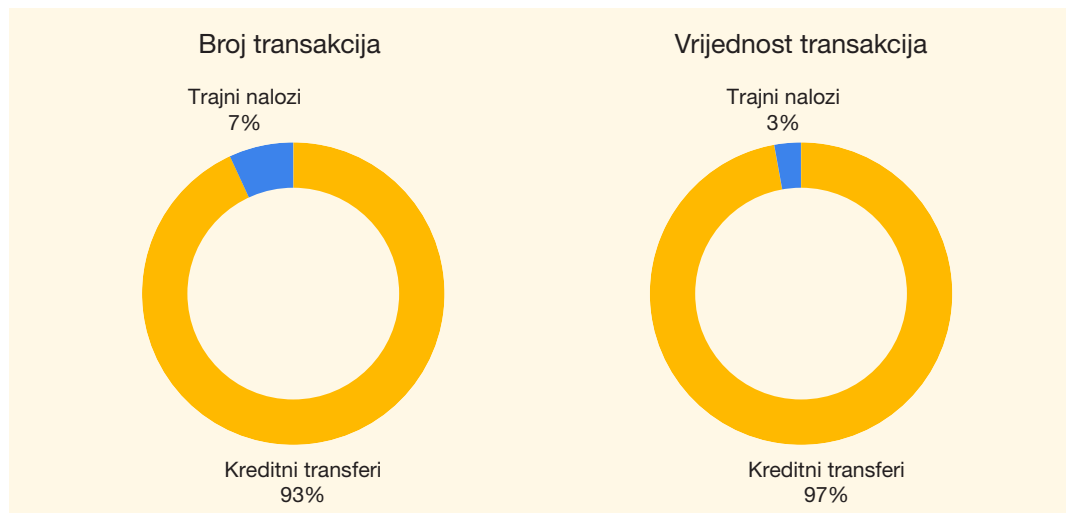

Napomena: Podaci se odnose na izvršene platne transakcije poslanih nacionalnih kreditnih transfera izvršenih u svim valutama, preračunato u kune.

Izvor: HNB

S namjerom odvojenog prikaza trajnih naloga, odnosno nacionalnih bezgotovinskih kreditnih transfera koji se izvršavaju u redovitim vremenskim razmacima ili na unaprijed utvrđene datume (npr. plaćanje anuiteta ili rata kredita), kategorija poslanih kreditnih transfera u Izveštaju podijeljena je u dvije potkategorije, tj. na kreditne transfere (Potkategorija 1.1.) i na trajne naloge (Potkategorija 1.2.). Udio svake od potkategorija u ukupnom broju i vrijednosti poslanih kreditnih transfera u 2020. prikazan je na Slici 6.

Slika 6. Udio kreditnih transfera i trajnih naloga u ukupnom broju i vrijednosti poslanih kreditnih transfera u 2019.

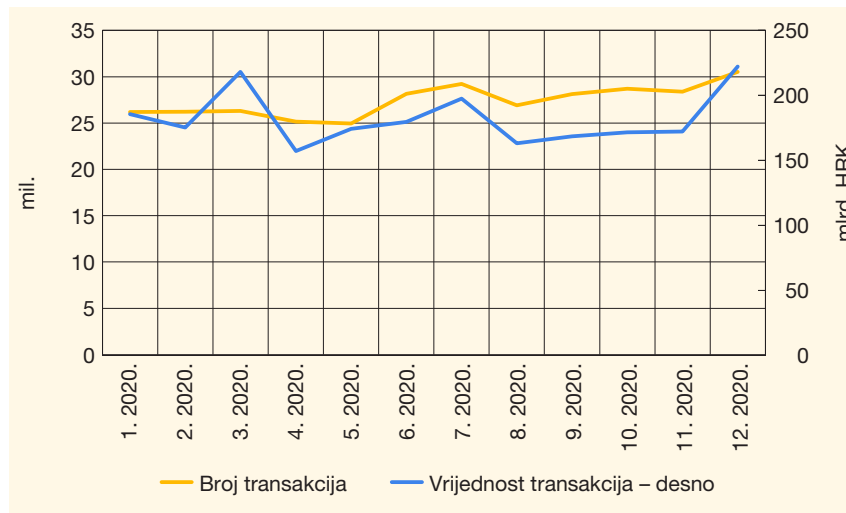

Napomena: Podaci se odnose na poslana nacionalne kreditne transfere izvršene u svim valutama, preračunato u kune.

Izvor: HNB

U skladu s prikazanim na Slici 6. kreditni transferi (Potkategorija 1.1.) imaju značajan udio u odnosu na trajne naloge u ukupnom broju i vrijednosti poslanih kreditnih transfera. Točnije, u 2020. u ukupnom broju transakcija poslanih kreditnih transfera njihov udio iznosio je 93%, a u ukupnoj vrijednosti 97%. Tijekom 2020. ukupno je izvršeno 328,8 milijuna transakcija nacionalnih kreditnih transfera u ukupnoj vrijednosti od 2.183.503,3 milijuna kuna. Na razini mjeseca prosječno ih je izvršeno 27,4 milijuna s prosječnom vrijednosti od 181.958,6 milijuna kuna mjesečno (Slika 7.).

Slika 7. Kreditni transferi (Potkategorija 1.1.)

Napomena: Podaci se odnose na transakcije poslanih nacionalnih kreditnih transfera izvršenih u svim valutama, preračunato u kune.

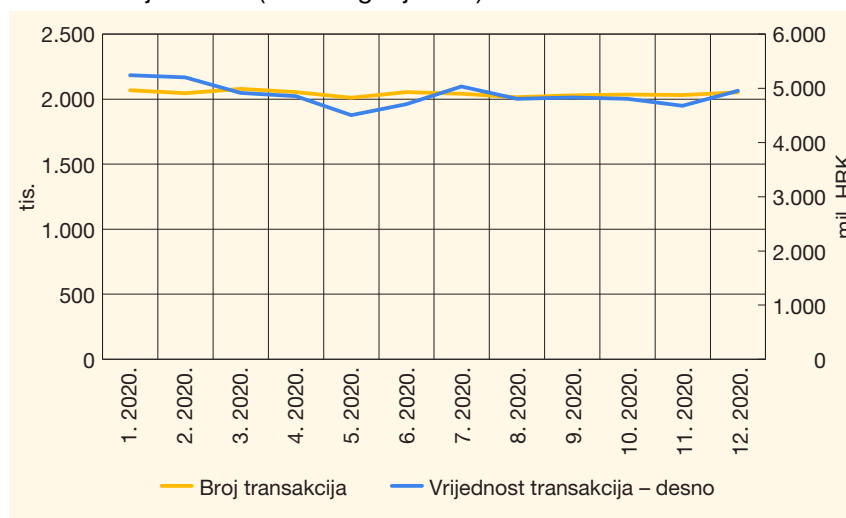
Izvor: HNB

Od ukupnog broja izvršenih transakcija nacionalnih kreditnih transfera njih 53,6% izvršeno je na teret računa za plaćanje potrošača, 43,3% na teret računa za plaćanje poslovnih subjekata, a 3,2% na teret računa za plaćanje kreditnih institucija u RH. Istodobno, od ukupne vrijednosti izvršenih transakcija nacionalnih kreditnih transfera njih čak 83,1% izvršeno je na teret računa za

plaćanje poslovnih subjekata, 7,1% na teret računa za plaćanje potrošača i 9,8% na teret računa za plaćanje kreditnih institucija u RH. Prosječna vrijednost izvršenoga kreditnog transfera na teret računa za plaćanje potrošača iznosila je 877 kuna, na teret računa za plaćanje poslovnog subjekta 12.748 kuna, a na teret računa za plaćanje kreditne institucije 20.395 kuna.

Trajnih naloga (Potkategorija 1.2.) izvršenih na teret računa za plaćanje potrošača i poslovnih subjekata u 2020. izvršeno je 24,5 milijuna u ukupnoj vrijednosti od 58.545,6 milijuna kuna. Navedeni iznosi u ukupnom broju poslanih kreditnih transfera čine udio od 7%, a u ukupnoj vrijednosti 3% (Slika 6.). Na razini mjeseca prosječno je izvršeno 2 milijuna trajnih naloga s prosječnom vrijednosti od 4.878,8 milijuna kuna mjesečno (Slika 8.).

Slika 8. Trajni nalozi (Potkategorija 1.2.)

Napomena: Podaci se odnose na transakcije trajnih naloga izvršenih u svim valutama, preračunato u kune.
Izvor: HNB

Od ukupnog broja izvršenih transakcija trajnih naloga njih 97% izvršeno je na teret računa za plaćanje potrošača, a 3% na teret računa za plaćanje poslovnih subjekata. Međutim, analizira li se ukupna vrijednost izvršenih transakcija trajnih naloga, njih 26% izvršeno je na teret računa za plaćanje potrošača, a 74% na teret računa za plaćanje poslovnih subjekata. Prosječna vrijednost izvršenoga trajnog naloga na teret računa za plaćanje potrošača iznosila je 632 kune, dok je prosječna vrijednost izvršenoga trajnog naloga na teret računa za plaćanje poslovnog subjekta iznosila 64.445 kuna.

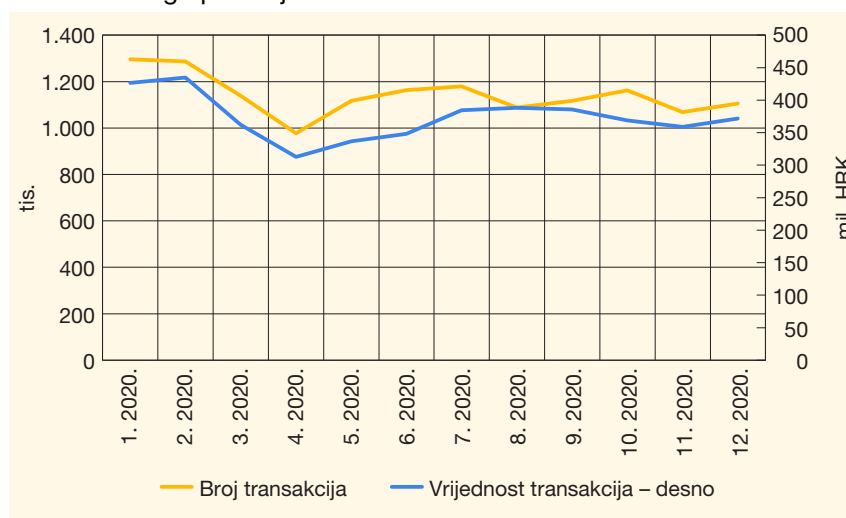
2.2. Usluga plaćanja računa

Usluga plaćanja računa obuhvaća sve platne transakcije kod kojih kreditna institucija na temelju ugovora s primateljem plaćanja prikuplja novčana sredstva platitelja i prikupljeni iznos stavlja na raspolaganje primatelju plaćanja u vremenskim ciklusima određenima ugovorom (npr. račun za struju, vodu, plin i sl.). Pritom kreditna institucija naloge za plaćanje zaprima sama ili preko

trećih osoba (Fina, Hrvatska pošta, trgovački lanci). Uslugu plaćanja računa u RH na dan 31. prosinca 2020. pružalo je 12 kreditnih institucija i 1 institucija za elektronički novac. Ukupan broj platnih transakcija izvršenih korištenjem usluge plaćanja računa u 2020. iznosio je 13,7 milijuna s ukupnom vrijednosti od 4.478,6 milijuna kuna.

U skladu s prikazanim na Slici 9. mjesečno se prosječno izvršavalo 1,1 milijun transakcija korištenjem usluge plaćanja računa s prosječnom vrijednosti u iznosu od 373,2 milijuna kuna mjesečno. Prosječna vrijednost transakcije izvršene korištenjem usluge plaćanja računa iznosila je 327 kuna.

Slika 9. Usluga plaćanja računa

Napomena: Podaci se odnose na platne transakcije izvršene kao usluga plaćanja računa u kunama.
Izvor: HNB

2.3. Izravna terećenja

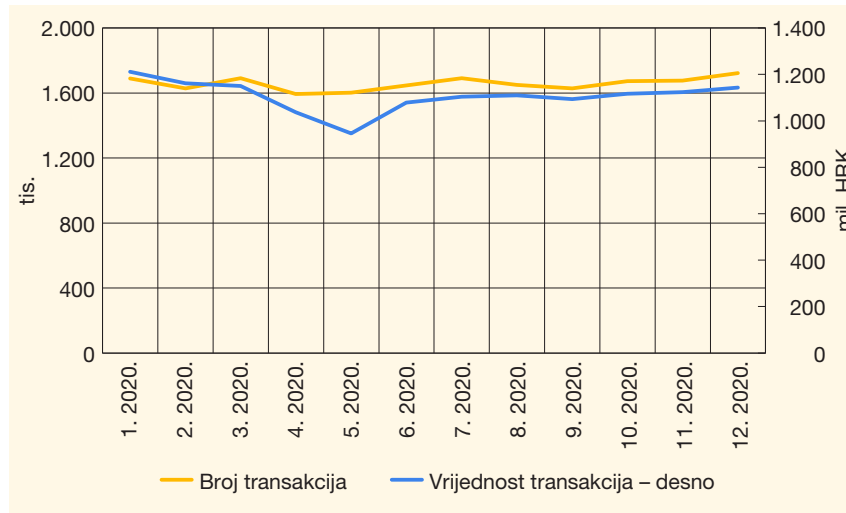
Izravno terećenje je platna usluga kojom se tereti platitelj račun za plaćanje, pri čemu platnu transakciju inicira primatelj plaćanja na osnovi suglasnosti platitelja dane svom pružatelju platnih usluga, primatelju plaćanja ili pružatelju platnih usluga primatelja plaćanja. Transakcije u Izvještaju obuhvaćaju sva izravna terećenja na temelju kojih su u 2020. terećeni računi za plaćanje platitelja na teritoriju RH (npr. plaćanje obveza za komunalne usluge, naplata troškova po kartici s odgođenom naplatom itd.).

U RH je na dan 31. prosinca 2020. uslugu izravnog terećenja pružalo 17 kreditnih institucija te je ukupno izvršeno 19,9 milijuna transakcija izravnih terećenja na teret računa za plaćanje platitelja u ukupnoj vrijednosti od 13.274,3 milijuna kuna. Od ukupnog broja transakcija izravnih terećenja njih čak 99,2% izvršeno je na teret računa za plaćanje potrošača u ukupnoj vrijednosti od 12.237,2 milijuna kuna (92,2% ukupne vrijednosti transakcija).

Kretanje ukupnoga mjesečnog broja i vrijednosti transakcija izravnih terećenja u 2020. prikazano je na Slici 10. Prosječan mjesečni broj izravnih terećenja na temelju kojih su u 2020. terećeni računi za plaćanje platitelja na teritoriju RH

iznosio je 1,7 milijuna transakcija s prosječnom vrijednosti od 1.106,2 milijuna kuna mjesečno. Prosječna vrijednost transakcije izravnog terećenja na teret računa za plaćanje potrošača iznosila je 620 kuna, a na teret računa za plaćanje poslovnog subjekta 6.700 kuna.

Slika 10. Izravna terećenja

Napomena: Podaci se odnose na transakcije izravnih terećenja izvršenih u svim valutama, preračunato u kune.
Izvor: HNB

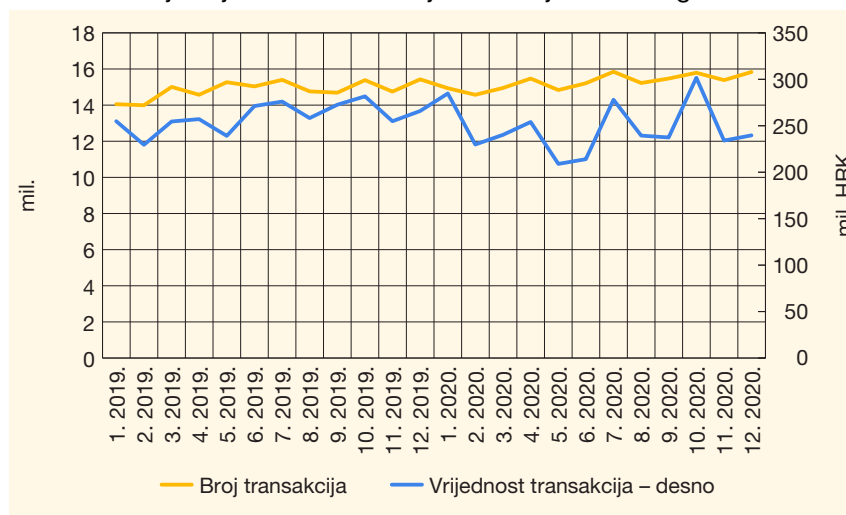
2.4. Terećenja bez naloga

Terećenja bez naloga obuhvaćaju ukupan broj i vrijednost transakcija koje inicira i izvršava kreditna institucija, i to prijenosom s računa za plaćanje svojega korisnika platne usluge na temelju ugovora s tim korisnikom, a bez posebnog naloga za plaćanje (npr. transakcije kamata, naknada za pojedine platne usluge, kao npr. naknada za vođenje računa). Za potrebe ovog Izvještaja transakcije terećenja bez naloga ne uključuju transakcije prijenosa iznosa rate/anuiteta kredita s računa za plaćanje korisnika platnih usluga na račun kreditne institucije ako je ugovorom o kreditu ugovoren takav prijenos.

U skladu s navedenim utvrđeno je da je u RH u 2020. izvršeno 183,6 milijuna transakcija terećenja bez naloga u ukupnoj vrijednosti od 2.962,7 milijuna kuna na ime kamata i naknada. U odnosu na 2019. ukupan broj transakcija terećenja bez naloga povećao se za 2,9%, a ukupna vrijednost smanjila za 5%. Kretanje ukupnoga mjesečnog broja i vrijednosti transakcija terećenja bez naloga u posljednje dvije godine prikazano je na Slici 11.

Na razini mjeseca u 2020. godini prosječno je izvršeno 15,3 milijuna transakcija terećenja bez naloga s prosječnom vrijednosti od 246,9 milijuna kuna mjesečno. Prosječna vrijednost transakcije terećenja bez naloga izvršene prijenosom s računa za plaćanje potrošača iznosila je 10 kuna, a izvršene prijenosom s računa za plaćanje poslovnog subjekta 52 kune.

Slika 11. Broj i vrijednost transakcija terećenja bez naloga

Napomena: Podaci se odnose na transakcije terećenja bez naloga izvršenih u svim valutama, preračunato u kune.

Izvor: HNB

2.5. Transakcije platnim karticama izdanima u RH

Transakcije platnim karticama izdanima u RH prikazane u točki 5. Izvještaja obuhvaćaju nacionalne kartične platne transakcije izvršene platnim karticama izdanima od pružatelja platnih usluga izdavatelja u RH. Pružatelji platnih usluga izdavatelji⁵ u RH jesu:

1. kreditne institucije (banke) koje su od HNB-a dobile odobrenje za rad koje uključuje i odobrenje za pružanje platne usluge izdavanja platnih kartica i
2. institucije za elektronički novac koje su od HNB-a dobile odobrenje za pružanje platne usluge izdavanja platnih kartica.

Za potrebe ovog Izvještaja u nacionalne kartične transakcije⁶ uključene su isključivo:

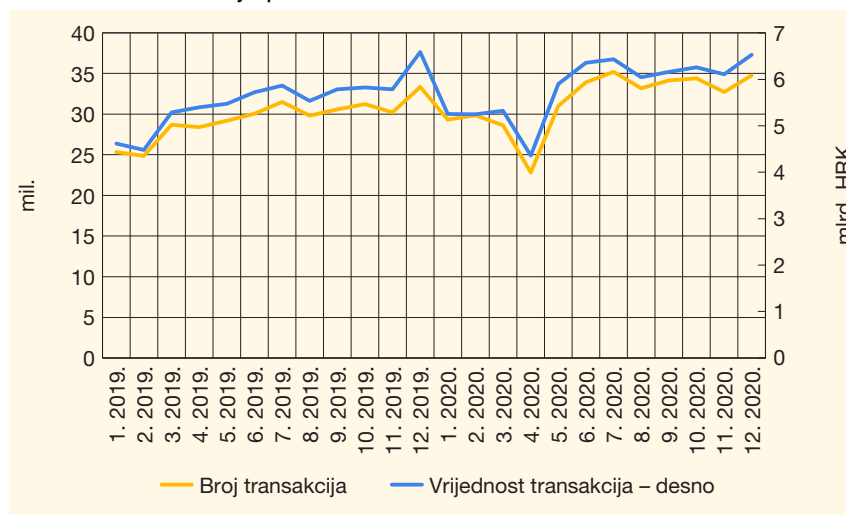
- platne transakcije kupnje robe i usluga platnom karticom te
- izravna terećenja naplaćena preko platne kartice.

Takvih nacionalnih kartičnih transakcija platnim karticama izdanima u RH u 2020. ukupno je izvršeno 379,8 milijuna u ukupnoj vrijednosti od 69.949,2 milijuna kuna. Usporede li se ti podaci s podacima iz 2019., ukupan broj nacionalnih transakcija platnim karticama izdanima u RH povećavao se za 7,5%, a ukupna vrijednost za 5,4%. Kretanje ukupnog broja i vrijednosti nacionalnih transakcija platnim karticama izdanima u RH u posljednje dvije godine prikazano je na Slici 12.

5 Platne kartice izdane u RH kojima su se izvršavale nacionalne kartične transakcije tijekom 2020. izdavale su 21 kreditna institucija i dvije institucije za elektronički novac.

6 Transakcije podizanja i polaganja gotovog novca platnom karticom, kao i transakcije naknada, kamata, članarina i sl. koje je naplatio izdavatelj preko platne kartice, u ovom Izvještaju nisu uključene u nacionalne kartične transakcije.

Slika 12. Transakcije platnim karticama izdanima u RH

Napomena: Podaci se odnose na nacionalne transakcije platnim karticama izdanima u RH, a koje obuhvaćaju platne transakcije kupnje robe i usluga platnom karticom i izravna terećenja naplaćena preko platne kartice izvršene u kunama.
Izvor: HNB

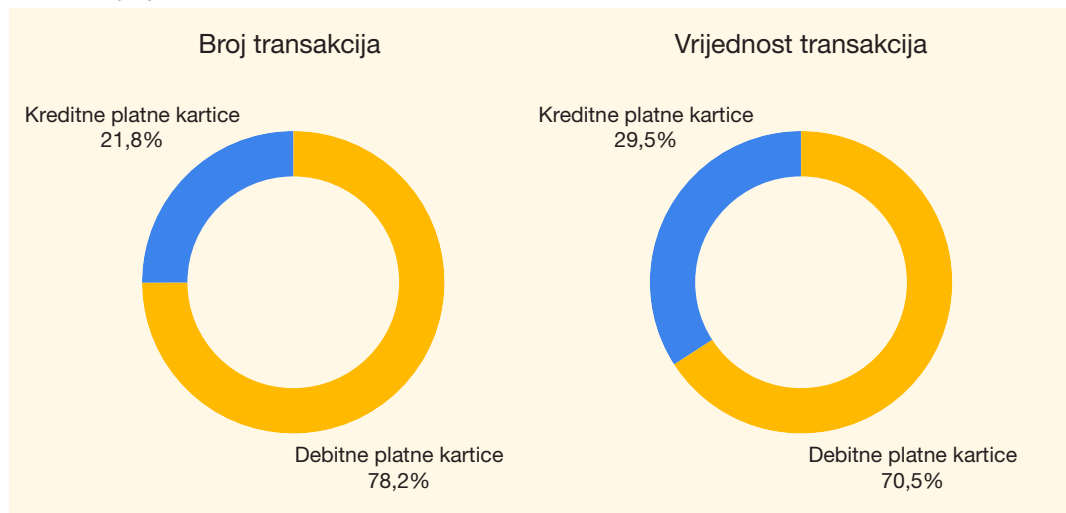
Nacionalne transakcije platnim karticama izdanima u RH u Izvještaju podijeljene su u dvije potkategorije: 5.1. Debitne platne kartice i 5.2. Kreditne platne kartice. Debitne kartice obuhvaćaju isključivo debitne kartice, a kreditne platne kartice obuhvaćaju kreditne, charge, revolving, kartice s odgođenom naplatom i članske kartice.

Na dan 31. prosinca 2020. od ukupnog broja⁷ platnih kartica izdanih u RH njih 6.924.530 bile su debitne kartice (79%), a njih 1.855.726 kreditnih kartica (21%). Debitnim karticama izvršeno je 296,9 milijuna transakcija ili 78,2% s ukupnom vrijednosti od 49.326,4 milijuna kuna ili 70,5%. Ostatak od ukupnog broja nacionalnih transakcija platnim karticama izdanima u RH izvršen je kreditnim karticama (82,9 milijuna transakcija ili 21,8% s ukupnom vrijednosti od 20.622,8 milijuna kuna ili 29,5%). Udjeli debitnih i kreditnih platnih kartica u ukupnom broju i vrijednosti transakcija platnim karticama izdanima u RH prikazani su na Slici 13.

Prosječna vrijednost nacionalne transakcije izvršene debitnom karticom izdanom u RH u 2020. iznosila je 166 kuna, a nacionalne transakcije izvršene kreditnom karticom izdanom u RH 249 kuna.

⁷ Na dan 31. prosinca 2020. u RH ukupno je evidentirano 8.780.256 izdanih platnih kartica. Od ukupnog broja izdanih platnih kartica njih 86% izdano je potrošačima, a 14% poslovnim subjektima.

Slika 13. Udio debitnih i kreditnih platnih kartica u ukupnom broju i vrijednosti transakcija platnim karticama izdanima u RH

Napomena: Podaci se odnose na transakcije platnim karticama izdanima u RH izvršenih u kunama.
Izvor: HNB

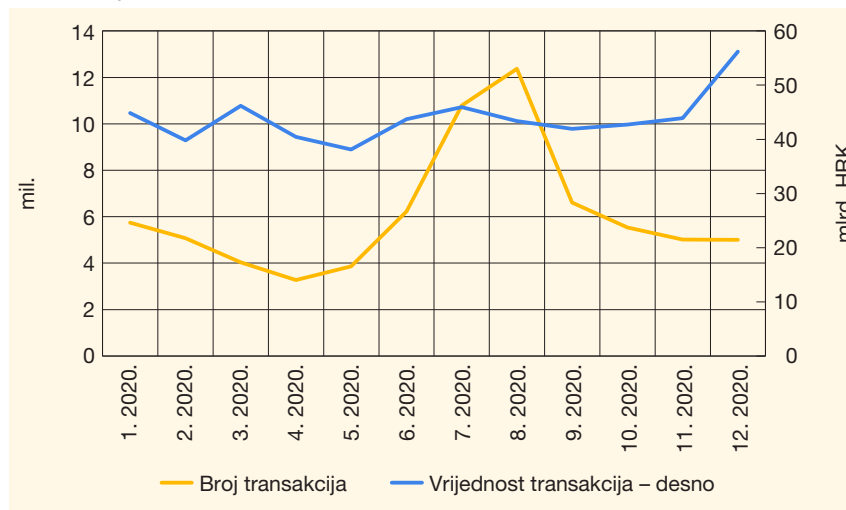
3. Međunarodne bezgotovinske platne transakcije

Međunarodna bezgotovinska platna transakcija jest platna transakcija u čijem izvršavanju sudjeluju dva pružatelja platnih usluga od kojih se jedan pružatelj platnih usluga nalazi u RH, a drugi izvan RH. Podaci o međunarodnim bezgotovinskim platnim transakcijama u Izvještaju grupirani su u četiri kategorije:

- Poslani kreditni transferi,
- Primljeni kreditni transferi,
- Transakcije platnim karticama izdanima u RH i
- Transakcije prihvata platnih kartica izdanih izvan RH.

U RH tijekom 2020. ukupno je izvršeno 73,5 milijuna međunarodnih bezgotovinskih platnih transakcija u ukupnoj vrijednosti od 527.134,6 milijuna kuna. U usporedbi s ukupnim brojem i vrijednosti međunarodnih bezgotovinskih platnih transakcija u 2019., ukupan broj transakcija smanjio se za 27,8%, a ukupna vrijednost smanjila se za 8,7%. Smanjenje ukupnog broja i vrijednosti međunarodnih bezgotovinskih platnih transakcija može se pripisati utjecaju pandemije bolesti COVID-19, i to na svaku od četiri kategorije međunarodnih bezgotovinskih platnih u Izvještaju. Prosječna vrijednost jedne međunarodne bezgotovinske platne transakcije u 2020. iznosila je 7.168 kuna. Kretanje ukupnoga mjesečnog broja i vrijednosti međunarodnih bezgotovinskih platnih transakcija u 2020. prikazano je na Slici 14.

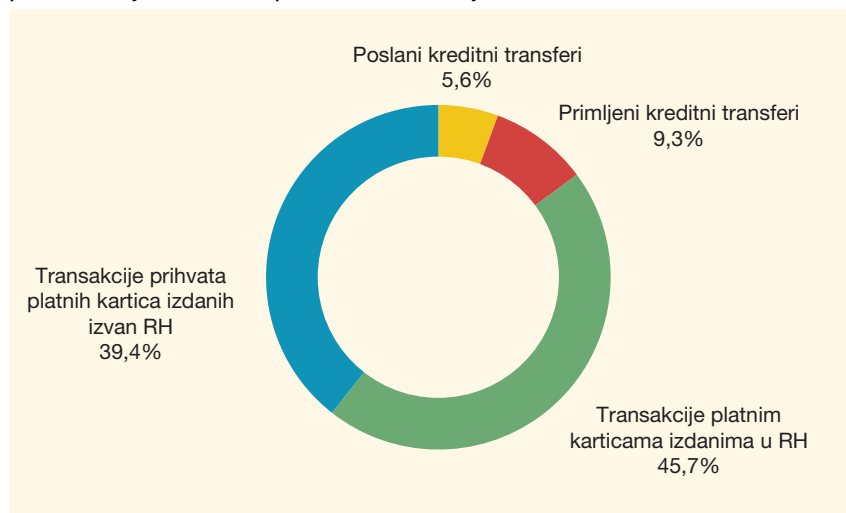
Slika 14. Broj i vrijednost međunarodnih bezgotovinskih platnih transakcija

Napomena: Podaci se odnose na međunarodne bezgotovinske platne transakcije izvršene u svim valutama, preračunato u kune.
Izvor: HNB

Na razini mjeseca u 2020. prosječno se izvršavalo 6,1 milijun međunarodnih bezgotovinskih platnih transakcija s prosječnom vrijednosti od 43.927,9 milijuna kuna mjesečno. Eksponencijalni rast broja međunarodnih bezgotovinskih platnih transakcija od svibnja do rujna 2020. pojašnjen je u dijelu povezanom s transakcijama prihvata platnih kartica izdanih izvan RH.

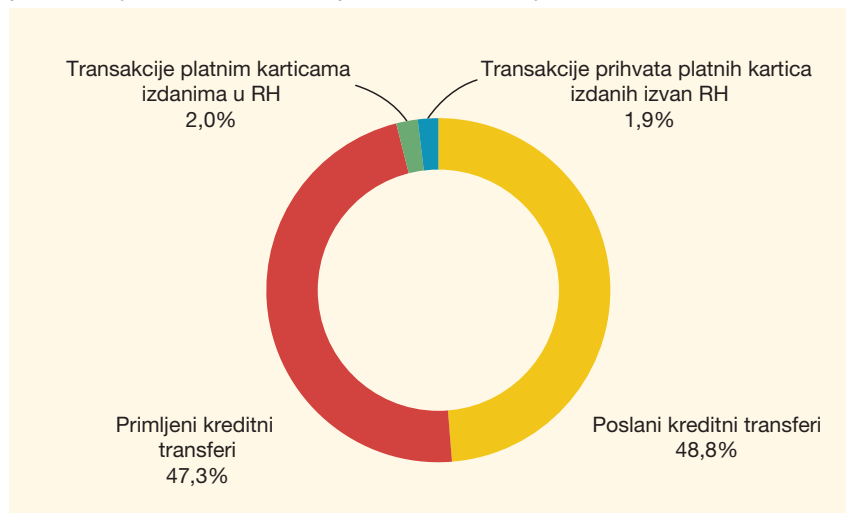
Slika 15. Struktura međunarodnih bezgotovinskih platnih transakcija prema broju izvršenih platnih transakcija

Izvor: HNB

Najveće udjele u ukupnom broju međunarodnih bezgotovinskih platnih transakcija u 2020. imale su transakcije prihvata platnih kartica izdanih u RH s udjelom od 45,7% i međunarodne transakcije platnim karticama izdanim izvan RH s udjelom od 39,4% (Slika 15.). Slijedile su ih transakcije međunarodnih kreditnih transfera u korist računa za plaćanje u RH s udjelom od 9,2%, a na posljednjem mjestu nalazili su se poslani kreditni transferi s udjelom od 5,6%.

Slika 16. Struktura međunarodnih bezgotovinskih platnih transakcija prema vrijednosti izvršenih platnih transakcija

Napomena: Podaci se odnose na vrijednost međunarodnih bezgotovinskih platnih transakcija izvršenih u svim valutama, preračunato u kune.

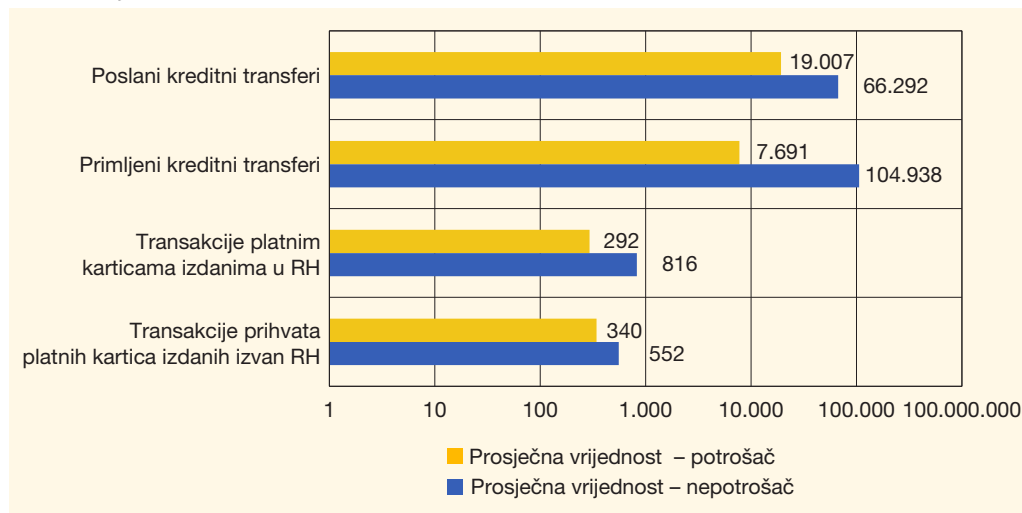
Izvor: HNB

Iz strukture vrijednosti međunarodnih bezgotovinskih platnih transakcija (Slika 16.) vidljivo je kako udio međunarodnih kreditnih transfera čini 96% ukupne vrijednosti transakcija. Pritom se od ukupne vrijednosti međunarodnih bezgotovinskih platnih transakcija 47,3% vrijednosti međunarodnih bezgotovinskih platnih transakcija odnosi na međunarodne kreditne transfere izvršene u korist računa za plaćanje u RH, a 48,8% na međunarodne kreditne transfere izvršene na teret računa za plaćanje u RH. Udio od 1,9% u ukupnoj vrijednosti međunarodnih bezgotovinskih platnih transakcija imaju transakcije prihvata platnih kartica izdanih izvan RH, a udio od 2% međunarodne transakcije platnim karticama izdanima u RH.

Visok udio kreditnih transfera u ukupnoj vrijednosti međunarodnih bezgotovinskih platnih transakcija (baš kao i nacionalnih) rezultat je činjenice da se upravo kreditni transferi najčešće koriste u transakcijama većih vrijednosti. To je vidljivo i iz prosječne vrijednosti međunarodne bezgotovinske platne transakcije koja je za međunarodni kreditni transfer dosta veća od prosječne vrijednosti međunarodne transakcije platnom karticom. Prosječne vrijednosti međunarodne bezgotovinske platne transakcije za potrošače i poslovne subjekte prikazane su na Slici 17.

U nastavku Izvještaja pojedinačno je analizirana svaka od kategorija međunarodnih bezgotovinskih platnih transakcija.

Slika 17. Prosječna vrijednost međunarodne bezgotovinske platne transakcije

Napomena: Međunarodne bezgotovinske platne transakcije obuhvaćaju izvršene bezgotovinske platne transakcije u svim valutama, preračunato u kune.

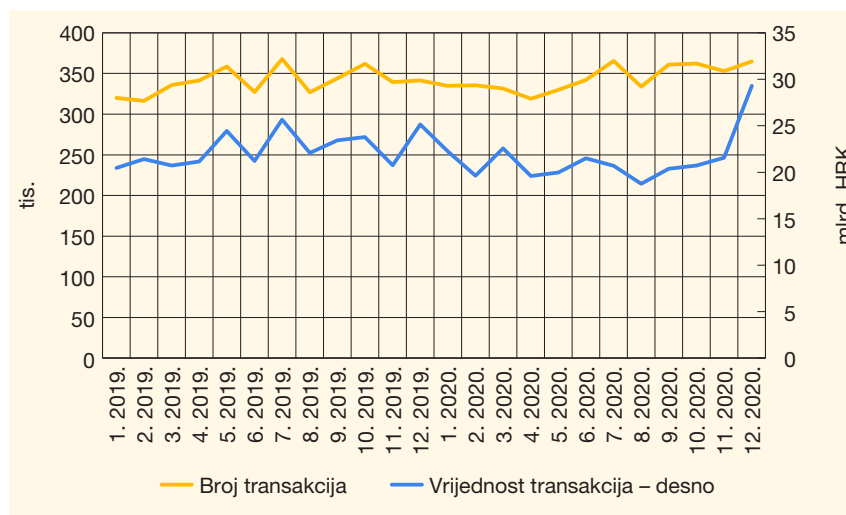
Izvor: HNB

3.1. Poslani kreditni transferi

Poslani kreditni transferi obuhvaćaju sve međunarodne kreditne transfere izvršene na teret računa za plaćanje potrošača, poslovnih subjekata i kreditnih institucija u RH. Podaci koji se odnose na izvršene kreditne transfere na teret računa za plaćanje kreditnih institucija u RH ne uključuju transakcije koje su kreditne institucije u RH obavile u svoje ime i za svoj račun na financijskom tržištu (npr. plaćanja na deviznom i/ili tržištu kapitala).

U 2020. ukupno je izvršen 4,1 milijun transakcija poslanih međunarodnih kreditnih transfera u ukupnoj vrijednosti od 256.926,3 milijuna kuna (izvršenih u svim valutama, preračunato u kune). U odnosu na 2019. navedeni podatak upućuje na godišnje povećanje ukupnog broja poslanih međunarodnih kreditnih transfera za 1,3% i smanjenje ukupne vrijednosti za 4,9%. Na razini mjeseca u 2020. prosječno je izvršeno 344,4 tisuće poslanih međunarodnih kreditnih transfera s prosječnom vrijednosti od 21.410,5 milijuna kuna mjesečno. Kretanje ukupnog broja i vrijednosti poslanih međunarodnih kreditnih transfera u 2019. i 2020. prikazano je na Slici 18.

Slika 18. Poslani međunarodni kreditni transferi

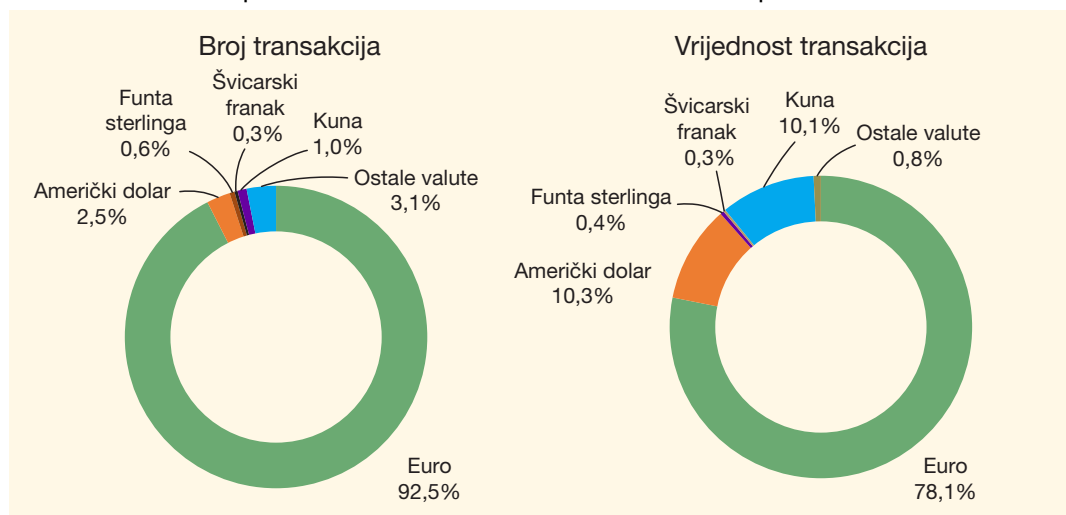
Napomena: Podaci se odnose na poslani međunarodne kreditne transfere izvršene u svim valutama, preračunato u kune.
Izvor: HNB

Od ukupnog broja poslanih međunarodnih kreditnih transfera u 2020., njih 89,4% izvršeno je na teret računa za plaćanje poslovnih subjekata u RH u ukupnoj vrijednosti od 244.913,4 milijuna kuna. Na teret računa za plaćanje potrošača u RH izvršeno je 10,4% ukupnog broja poslanih međunarodnih kreditnih transfera u ukupnoj vrijednosti od 8.209,5 milijuna kuna. Ostatak od 0,2% udjela odnosio se na udio u broju poslanih međunarodnih kreditnih transfera izvršenih na teret računa za plaćanje kreditnih institucija u RH u ukupnoj vrijednosti od 3.803,3 milijuna kuna.

Prosječna vrijednost međunarodnoga kreditnog transfera izvršenog na teret računa za plaćanje poslovnog subjekta u RH iznosila je 66.292 kune, na teret računa za plaćanje potrošača u RH 19.007 kuna, a na teret računa za plaćanje kreditne institucije u RH 545.909 kuna.

Analizira li se struktura poslanih međunarodnih kreditnih transfera prema valuti, može se zaključiti kako su u 2020. najveći broj (92,5%) i najveća vrijednost (78,1%) poslanih međunarodnih kreditnih transfera izvršeni u eurima. Udjeli valuta u strukturi poslanih međunarodnih kreditnih transfera prema valuti prikazani su na Slici 19.

Slika 19. Struktura poslanih međunarodnih kreditnih transfera prema valuti

Napomena: Podaci se odnose na poslani međunarodne kreditne transfere prema valuti. Vrijednost transakcija po pojedinim valutama preračunata je u kune. Izvor: HNB

3.2. Primljeni kreditni transferi

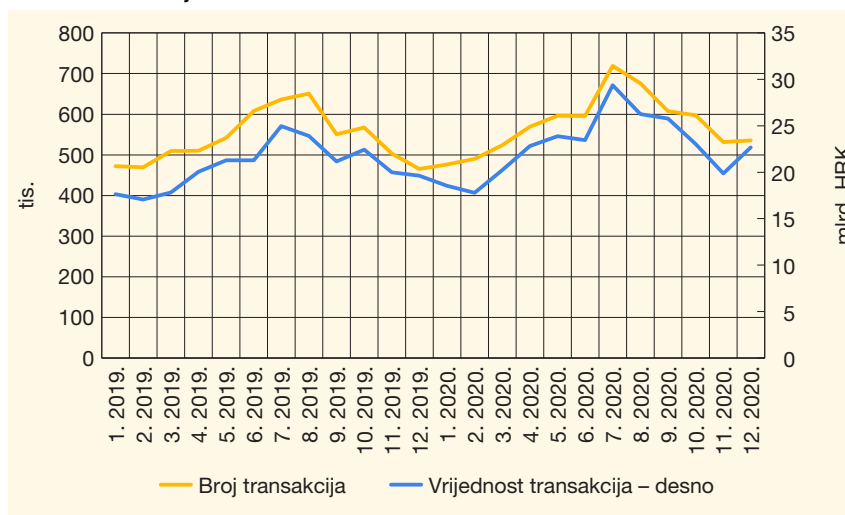
Primljeni kreditni transferi obuhvaćaju sve međunarodne kreditne transfere izvršene u korist računa za plaćanje potrošača, poslovnih subjekata i kreditnih institucija u RH.

Prema dostavljenim podacima kreditnih institucija u 2020. ukupno je izvršeno 6,8 milijuna transakcija primljenih međunarodnih kreditnih transfera u ukupnoj vrijednosti od 249.403,5 milijuna kuna (izvršenih u svim valutama, preračunato u kune). Usporede li se ti podaci s 2019., ukupan broj primljenih međunarodnih kreditnih transfera smanjio se za 1,8%, a ukupna vrijednost za 8,9%. Na razini mjeseca u 2020. prosječno je izvršeno 566,1 tisuća primljenih međunarodnih kreditnih transfera s prosječnom vrijednosti od 20.783,6 milijuna kuna mjesečno (Slika 20.).

Od ukupnog broja primljenih međunarodnih kreditnih transfera u 2020. njih 70,5% izvršeno je u korist računa za plaćanje potrošača u RH u ukupnoj vrijednosti od 36.852,5 milijuna kuna. U korist računa za plaćanje poslovnih subjekata u RH izvršeno je 28,9% ukupnog broja primljenih međunarodnih kreditnih transfera u ukupnoj vrijednosti od 205.925,2 milijuna kuna. Ostatak od 0,6% u ukupnoj vrijednosti od 6.625,8 milijuna kuna odnosio se na udio broja primljenih međunarodnih kreditnih transfera izvršenih u korist računa za plaćanje kreditnih institucija u RH.

U skladu s tim može se zaključiti kako je najveći dio vrijednosti primljenih međunarodnih kreditnih transfera izvršen u korist računa za plaćanje poslovnih subjekata u RH, a najveći dio broja primljenih međunarodnih kreditnih transfera izvršen je u korist računa za plaćanje potrošača u RH.

Slika 20. Primljeni međunarodni kreditni transferi

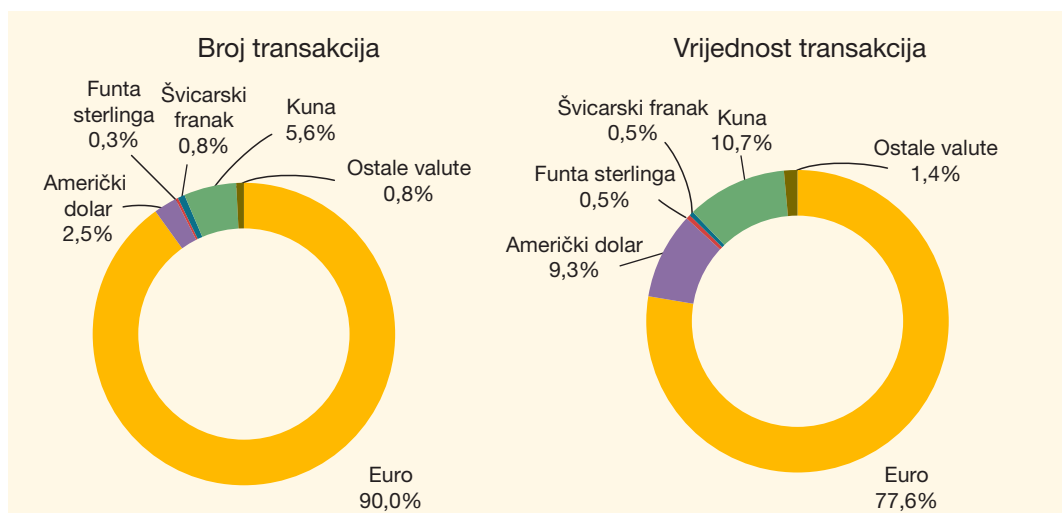

Napomena: Podaci se odnose na primljene međunarodne kreditne transfere izvršene u svim valutama, preračunato u kune.
Izvor: HNB

U 2020. prosječna vrijednost međunarodnoga kreditnog transfera izvršenog u korist računa za plaćanje poslovnog subjekta u RH iznosila je 104.938 kuna, u korist računa za plaćanje potrošača u RH 7.691 kunu, a u korist računa za plaćanje kreditne institucije u RH 171.997 kuna.

Iz strukture primljenih međunarodnih kreditnih transfera u 2020. prema valuti utvrđeno je kako se najveći udio transakcija (njih 90% u broju i 77,6% u vrijednosti) odnosio na transakcije u eurima. Slijede transakcije primljenih međunarodnih kreditnih transfera u američkim dolarima s udjelom od 2,5% u ukupnom broju i 9,3% u ukupnoj vrijednosti primljenih međunarodnih kreditnih transfera prema valuti. Udjeli valuta u strukturi primljenih međunarodnih kreditnih transfera prema valuti prikazani su na Slici 21.

Slika 21. Struktura primljenih međunarodnih kreditnih transfera prema valuti

Napomena: Podaci se odnose na primljene međunarodne kreditne transfere prema valuti. Vrijednost transakcija po pojedinim valutama preračunata je u kune.
Izvor: HNB

3.3. Transakcije platnim karticama izdanima u RH

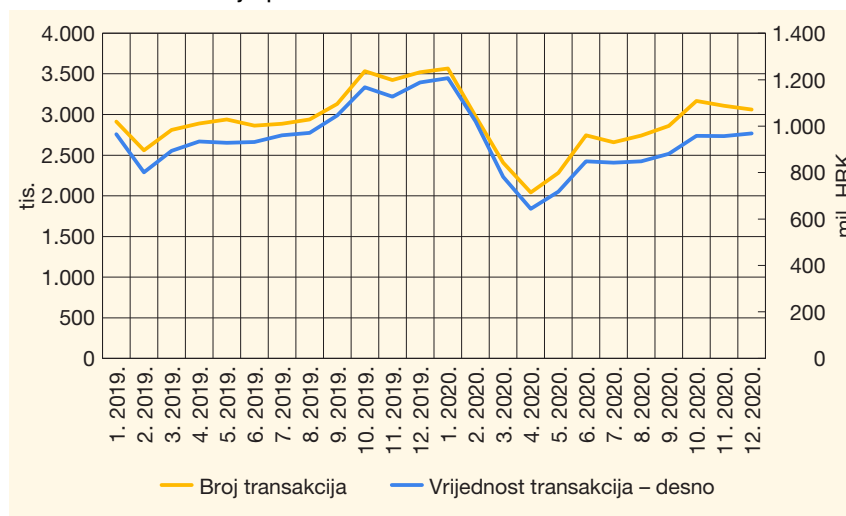
Transakcije platnim karticama izdanima u RH obuhvaćaju sve međunarodne transakcije platnim karticama izdanima od pružatelja platnih usluga izdavatelja u RH, odnosno:

- platne transakcije kupnje robe i usluga platnom karticom i
- platne transakcije podizanja gotovog novca platnom karticom.

Prema dostavljenim podacima u 2020. ukupno je izvršeno 33,6 milijuna međunarodnih transakcija platnim karticama izdanima u RH u ukupnoj vrijednosti od 10.674,5 milijuna kuna. Transakcije su izvršene u 132 valute i 210 država. U odnosu na 2019. ukupan broj izvršenih međunarodnih transakcija platnim karticama izdanima u RH smanjio se za 8%, a ukupna vrijednost za 10,7%.

Na razini mjeseca u 2020. prosječno je izvršeno 2,8 milijuna međunarodnih transakcija platnim karticama izdanima u RH s prosječnom vrijednosti od 889,5 milijuna kuna mjesečno. Kretanje ukupnoga mjesečnog broja i vrijednosti međunarodnih transakcija platnim karticama izdanima u RH u 2019. i 2020. prikazano je na Slici 22.

Slika 22. Transakcije platnim karticama izdanima u RH

Napomena: Podaci se odnose na međunarodne transakcije platnim karticama izdanima u RH, a koje obuhvaćaju platne transakcije kupnje robe i usluga platnom karticom i platne transakcije podizanja gotovog novca platnom karticom, izvršene u svim valutama, preračunato u kune.
Izvor: HNB

U 2020. od ukupnog broja i vrijednosti međunarodnih transakcija platnim karticama izdanima u RH, karticama potrošača izvršeno je 95,1% broja i 87,5% vrijednosti međunarodnih transakcija platnim karticama, dok je karticama poslovnih subjekata izvršeno 4,9% broja i 12,5% vrijednosti međunarodnih transakcija platnim karticama.

Prosječna vrijednost međunarodne transakcije platnom karticom izdanom potrošaču u RH iznosila je 292 kune, a međunarodna transakcija platnom karticom izdanom poslovnom subjektu u RH 816 kuna.

3.4. Transakcije prihvata platnih kartica izdanih izvan RH

Transakcije prihvata platnih kartica izdanih izvan RH obuhvaćaju podatke o transakcijama prihvata platnih kartica izdanih od pružatelja platnih usluga izvan RH (u nastavku teksta: inozemni izdavatelj), a koji uključuju transakcije kupnje e-novcem. Pritom su uslugu prihvata platnih kartica izvršili pružatelji platnih usluga prihvatitelji, odnosno:

1. kreditne institucije (banke) koje su od HNB-a dobile odobrenje za rad koje uključuje i odobrenje za pružanje platne usluge prihvaćanja platnih transakcija izvršenih platnim instrumentima;
2. institucije za elektronički novac koje su od HNB-a dobile odobrenje za pružanje platne usluge prihvaćanja platnih transakcija izvršenih platnim instrumentima i
3. institucije za platni promet koje su od HNB-a dobile odobrenje za pružanje platne usluge prihvaćanja platnih transakcija izvršenih platnim instrumentima.

Za potrebe ovog Izvještaja prikazane transakcije obuhvaćaju isključivo transakcije prihvata za kupnju robe i usluga izvršene preko EFTPOS uređaja i internetom na prodajnom mjestu preko platne kartice.

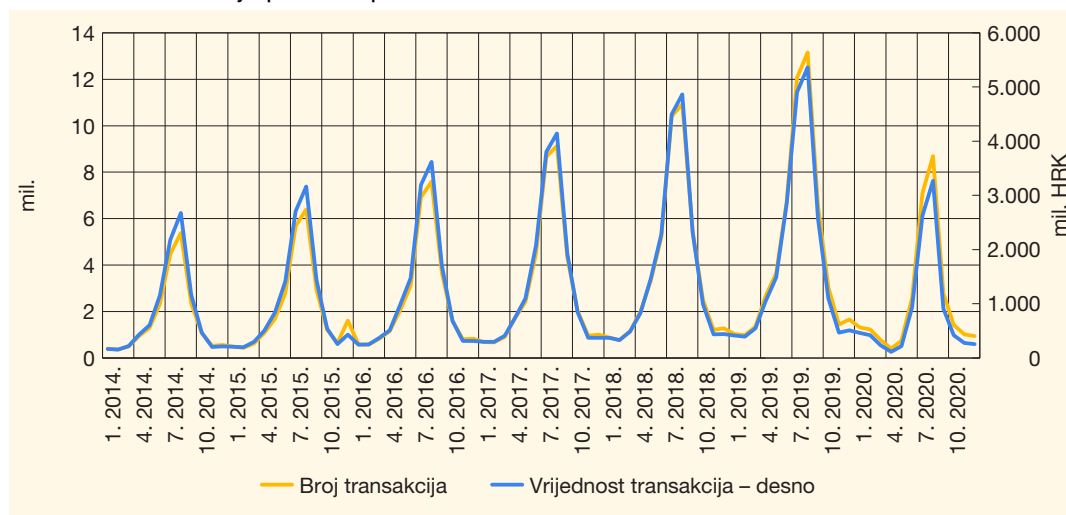
U 2020. godini ukupno je izvršeno 29 milijuna transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja u ukupnoj vrijednosti od 10.130,2 milijuna kuna. U usporedbi s ukupnim brojem i vrijednosti transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja u 2019., podaci upućuju na to da se zbog pandemije bolesti COVID-19 ukupan broj transakcija smanjio za 46,7%, a ukupna vrijednost za 53,2%.

Kretanje ukupnoga mjesečnog broja i vrijednosti transakcija prihvata platnih kartica izdanih izvan RH u posljednjih sedam godina najbolje prikazuje Slika 23., prema kojoj se ukupan broj transakcija do 2020. godine prosječno povećavao za 11%, a ukupna vrijednost za 6% godišnje.

Podaci prikazani na Slici 23. upućuju i na trend rasta ukupnog broja i vrijednosti mjesečnih transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja za kupnju robe i usluga u razdoblju od svibnja do rujna. Nakon rujna i ljetne turističke sezone obično je slijedio pad broja i vrijednosti mjesečnih transakcija na razine od početka godine. Međutim, navedeni podaci o broju i vrijednosti mjesečnih transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja u 2020. značajno su niži od istih podataka u 2019.

Prosječna vrijednost transakcije prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja u 2020. za kupnju robe i usluga iznosila je 349 kuna.

Slika 23. Transakcije prihvata platnih kartica izdanih izvan RH

Napomena: Podaci se odnose na transakcije prihvata platnih kartica izdanih izvan RH, a koje obuhvaćaju transakcije prihvata za kupnju robe i usluga izvršene preko EFTPOS uređaja i internetom na prodajnom mjestu preko platne kartice, izvršene u kunama.
Izvor: HNB

4. Pregled osnovnih pojmova

Izravno terećenje je platna usluga kojom se tereti platitelj račun za plaćanje, pri čemu platnu transakciju inicira primatelj plaćanja na temelju suglasnosti platitelja dane svojem pružatelju platnih usluga, primatelju plaćanja ili pružatelju platnih usluga primatelja plaćanja.

Kartična platna transakcija usluga je koja se temelji na prihvatnoj kartičnoj infrastrukturi i pravilima poslovanja kartične platne sheme za izvršavanje platne transakcije debitnom ili kreditnom karticom.

Kreditni transfer je platna usluga kojom se račun za plaćanje primatelja plaćanja odobrava za platnu transakciju ili za niz platnih transakcija terećenja platiteljeva računa za plaćanje od strane pružatelja platnih usluga kod kojeg se vodi platitelj račun za plaćanje, na osnovi naloga za plaćanje koji zadaje platitelj.

Međunarodna/prekogranična platna transakcija jest platna transakcija u čijem izvršavanju sudjeluju dva pružatelja platnih usluga od kojih se jedan pružatelj platnih usluga nalazi u Republici Hrvatskoj, a drugi u drugoj državi članici ili trećoj državi (u nastavku teksta: međunarodna platna transakcija).

Nacionalna platna transakcija jest platna transakcija u čijem izvršavanju sudjeluju platitelj pružatelj platnih usluga i pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja ili samo jedan pružatelj platnih usluga koji se nalaze u Republici Hrvatskoj.

Terećenje bez naloga jest transakcija koju inicira i izvršava kreditna institucija, prijenosom s računa za plaćanje svojega korisnika platne usluge na temelju ugovora s tim korisnikom, a bez posebnog naloga za plaćanje (kamate, naknade za pojedine platne usluge kao što je primjerice naknada za vođenje računa).

Trajni nalog je instrukcija koju je platitelj dao pružatelju platnih usluga koji vodi platiteljev račun za plaćanje za izvršavanje kreditnih transfera u redovitim vremenskim razmacima ili na unaprijed utvrđene datume (npr. plaćanje anuiteta ili rate kredita i sl.).

Usluga plaćanja računa jest usluga kod koje kreditna institucija na temelju ugovora s primateljem plaćanja prikuplja novčana sredstva platitelja, neovisno o načinu njihova prikupljanja, a prikupljeni iznos stavlja na raspolaganje primatelju plaćanja u vremenskim ciklusima određenima ugovorom (npr. račun za struju, vodu, plin i sl.), a u skladu s odredbama Zakona o platnom prometu kojima se određuju rokovi izvršenja plaćanja.

